

Concept vragenlijst PROFIT

Thema's: Ketenverantwoordelijkheid, Duurzame economie en Innovatie

In deze vragenlijst ligt het accent op de economische dimensie (Profit) van duurzame ontwikkeling. Om een compleet beeld te krijgen van het duurzaamheidsbeleid van het waterschap, is het wenselijk dat ook de vragenlijsten Process, People en Planet ingevuld worden.

Profit: economische dimensie van duurzame ontwikkeling

Verwante begrippen: duurzaam produceren en consumeren (spel van vraag & aanbod) ketenverantwoordelijkheid, innovatie.

De 'P' van Profit staat ook voor 'Progress' en 'Prosperity', vooruitgang en welvaart. Een ondernemer zal in zijn bedrijfsvoering en keuzes voor investeringen altijd de balans opmaken tussen kosten en baten. Een maatschappelijk verantwoord oftewel duurzaam ondernemer, neemt in zijn besluitvorming ook de milieu- en sociale aspecten mee (maatschappelijke kosten en baten) en kijkt eveneens naar effecten op langere termijn.

Water is voor diverse economische sectoren een belangrijke factor. Voor waterschappen ligt er een bijzondere uitdaging, om samen met het bedrijfsleven, te zoeken naar win-win situaties. Naar mogelijkheden waarbij economische activiteiten een bijdrage leveren aan een duurzaam waterbeheer.

Denk mondiaal, handel lokaal

Omdat in de primaire en secundaire bedrijfsvoering van waterschappen vaak gebruik gemaakt wordt van grondstoffen die deel uit maken van internationale productketens, is het relevant om duurzaamheid vanuit mondiaal perspectief te bekijken.

Relevante internationale en nationale afspraken op dit terrein zijn:

- OESO-richtlijnen voor verantwoord ondernemerschap: www.oesorichtlijnen.nl
- Internationale afspraken rond arbeidsomstandigheden (International Labor Organisation)
- Bindende internationale handelsafspraken (World Trade Organisation)
- Millenniumdoel 8 (en overigen): www.millenniumdoelen.nl
- Klimaat- Energieakkoord tussen Rijk en waterschappen 2010-2020 (o.a. kader duurzaam inkopen).

Opbouw van de vragenlijst Profit

De vragenlijst bestaat uit drie thema's: 1) Ketenverantwoordelijkheid, 2) Duurzame Economie en 3) Innovatie

Economische ambitie (Profit): *"Wij voeren onze taken uit tegen verantwoorde maatschappelijke kosten en baten op de lange termijn."*

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijlanden
MVO-beleidsplan (2010)

Vragen: Ketenverantwoordelijkheid (Voorbeeldrol)

“Bij inkoopbeslissingen let u meestal op de prijs, kwaliteit en levertijd van een product. Neemt u ketenverantwoordelijkheid, dan let u ook op sociale en milieu aspecten. Zo heeft u effect op het gedrag van uw toeleveranciers, bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsomstandigheden, rechten van werknemers en milieu.” Bron: MVO Nederland.

Als grootgebruiker (circa 50 miljard euro per jaar) is het Rijk, samen met provincies, waterschappen en gemeenten, een machtige speler in het veld van vraag en aanbod van duurzame producten, diensten en werken. Het accent wordt in dit subthema vooral gelegd op ketenverantwoordelijkheid. De eigen bijdrage van het waterschap aan het terugdringen van CO₂-uitstoot via een duurzamere bedrijfsvoering is onderwerp van vragenlijst Planet, subthema CO₂ & Energie.

Informatieve websites betreffende dit onderwerp zijn:

www.agentschapnl.nl , www.pianoo/duurzaaminkopen.nl, www.duurzameoverheid.nl en www.mvonederland.nl

	Vraag	Toelichting	Antwoord	Max Score
1.	<p>DUURZAAM INKOOPBELEID</p> <p>Uw waterschap heeft de doelstelling van het Rijk om in 2015 100% duurzaam in te kopen overgenomen en een stappenplan uitgewerkt om dit te realiseren.</p> <p>a. Uw waterschap heeft de Verklaring Duurzaam Inkopen van Agentschap NL (voorheen SenterNovem) ondertekend en voldoet aan de afspraken die hieraan verbonden zijn, o.a. deelname aan de Monitor Duurzaam Inkopen van het Rijk.</p> <p>b. Uw waterschap paste in 2010 de criteria voor duurzaam inkopen al toe in meer dan 50% van zijn totale inkoopbudget (facilitaire diensten, aanbestedingstrajecten).</p> <p>c. Inkopers van uw waterschap hebben kennis van duurzame inkoopprocessen en worden hierop regelmatig bijgeschoold.</p> <p>d. Uw waterschap is een voorlichtingstraject gestart richting zijn belangrijkste (potentiële) leveranciers betreffende de eisen en kansen ten gevolge van het duurzaam inkoopbeleid.</p> <p>e. Uw waterschap is gestart met innovatief aanbesteden volgens de EMVI-methode voor ‘gunnen op waarde’.</p>	<p>Dit is ambitieuzer dan wat in 2009 is via het klimaatakkoord is afgesproken: 50 % duurzaam inkopen in 2010 en 75% in 2015.</p> <p>a. Deelnemers van programma duurzaam inkopen van Agentschap NL zijn bijvoorbeeld gecommitteerd om jaarlijks verslag te doen van resultaten.</p> <p>b. Duurzaam aanbesteden betekent dat als een inkoper een offerte aanvraagt bij verschillende partijen, hierin structureel en systematisch wordt aangegeven dat, en op welke wijze, duurzaamheidscriteria zwaar mee zullen wegen in de selectieprocedure. Het actuele percentage wordt berekend aan de hand van de monitor duurzaam inkopen van het Min. Infra & Milieu (feb 2011).</p> <p>c. Het beleidsterrein duurzaam inkopen is enorm in beweging. Regelmatig wil hier zeggen dat er voldoende ruimte geboden wordt om up-to-date te blijven.</p> <p>d. Geen toelichting</p> <p>e. EMVI = Economisch Meest Voordelige Inschrijving waarbij een beloningssystematiek wordt gevolgd door waarde toe te kennen aan specifieke (duurzaamheids)criteria.</p>	<p>0 0 0 0</p> <p>Nee/Ja</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>Nee/Ja</p>	<p>4</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>4</p>

	Vraag	Toelichting	Antwoord	Max Score
2.	<p>FACILITAIRE DIENSTEN</p> <p>Uw waterschap hecht aan zijn voorbeeldrol en uitstraling als duurzame overheid en heeft een traject uitgelegd om de huishouding in zijn kantoren stapsgewijs te verduurzamen.</p> <p>a. In uw waterschap is een traject gestart voor het verduurzamen van de elektronische voorzieningen zoals verlichting en ICT.</p> <p>b. De schoonmaakdienst maakt gebruik van milieuvriendelijke middelen en materialen.</p> <p>c. 100% van het papier dat uw waterschap gebruikt, is afkomstig uit duurzame bronnen.</p> <p>d. Uw waterschap zorgt ervoor dat er een breed assortiment duurzame en Fairtrade producten wordt aangeboden in de eigen koffieautomaten, kantine en de catering.</p> <p>e. Uw waterschap kiest er bewust voor dat (een deel van) zijn financiële reserves op duurzame wijze worden beheerd en overige financiële diensten zoals de spaarloonregeling, verzekeringen, pensioenen e.d. te verduurzamen.</p>	<p>Een voorbeeld van een duurzaam gebouw mét duurzame inrichting is van waterschap Rivierenland in Tiel: zij beschikken over energielabel A. Bovendien hebben zij minder werkplekken door flexibel te werken en hebben zij de mobiliteit verduurzaamd.</p> <p>a. Dit terrein is enorm in ontwikkeling. Zie www.energielabel.nl voor apparaten en ook www.iipduurzameict.nl voor alles rond duurzame ICT.</p> <p>b. Geen toelichting</p> <p>c. Gedoeld wordt op papier dat wordt ingekocht om op te printen en te kopiëren en papier voor drukwerk. Dit kan zijn gerecycled, niet chloorgebleekt papier of papier met het FSC- of PEFC-keurmerk.</p> <p>d. Duurzame catering doelt op gebruik van zoveel mogelijk streek-, biologische en Fairtrade producten. Breed assortiment betekent meer dan 50% van het volume.</p> <p>e. De eisen van de Wet FIDO beperken de mogelijkheden van overheden om te kiezen voor duurzaam bankieren. Financiële instellingen spelen echter in toenemende mate in op de vraag naar producten die zowel duurzaam zijn als voldoen aan de wet FIDO. Meer informatie: www.vbdo.nl en www.eerlijkebankwijzer.nl</p>	<p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p>	<p>4</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>4</p>
3.	<p>GRONDSTOFFENGEBRUIK</p> <p>Uw waterschap heeft zijn eigen grondstoffengebruik in kaart gebracht en ambities neergelegd voor meer hergebruik en/of vervanging door duurzamere alternatieven.</p> <p>a. Uw waterschap maakt uitsluitend gebruik van duurzaam geproduceerd hout of duurzame alternatieven.</p> <p>b. Uw waterschap streeft er bewust naar dat al zijn bulkgoederen als natuursteen, grind, beton etc. afkomstig zijn van duurzame bronnen en is dus permanent op zoek naar het meeste duurzame alternatief</p>	<p>Duurzaamheid van grondstoffen kan wordt bepaald op grond van levens-cyclus-analyse (LCA) en Kosten-Baten-Weging (KBW).</p> <p>a. Meer info rond gebruik duurzaam hout: www.tpac.nl</p> <p>b. Voor natuursteen zie bijvoorbeeld www.duurzamenatuursteen.nl . Verkorten van vervoerafstanden is eveneens een optie.</p>	<p>0 0 0 0</p> <p>Nee/Ja</p> <p>0 0 0 0</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>
SUBTOTAAL				49
EXTRA Natuurlijk is de vragenlijst niet uitputtend. Hieronder wordt ruimte geboden voor concrete voorbeelden, tips en commentaar.				

Vragen: Duurzame Economie

Voor een transitie naar een duurzame economie en het aanjagen van duurzame ontwikkelingen, is samenwerking tussen verschillende spelers nodig. Waterschappen hebben er veel belang bij om private sectoren mee te krijgen om gezamenlijk de doelstellingen op het gebied van duurzaam waterbeheer te kunnen realiseren.

	Vraag	Toelichting	Antwoord	Max Score
4.	<p>KOSTEN-BATEN BURGERS EN BEDRIJVEN</p> <p>Uw waterschap is erin geslaagd door een goede samenwerking in de waterketen en met gemeenten de kostenstijging voor burgers en bedrijven gedurende de laatste 4 jaar te beperken.</p> <p>a. Door een betere samenwerking is er de laatste jaren een hoger rendement van investeringen in de afvalwaterketen waarneembaar.</p> <p>b. Uw waterschap heeft de perceptiekosten in 2010 voor burgers en bedrijven weten te verlagen.</p>	<p>Zo efficiënt mogelijk omgaan met mensen en middelen is een uitgangspunt van duurzaamheidsbeleid. Het beperken van de lastendruk voor burgers en bedrijven is een belangrijke doelstelling van de overheid, vooral in relatie tot de economische crisis.</p> <p>a. Waterschappen zijn samen met de gemeenten verantwoordelijk voor het beheer van de afvalwaterketen. Indien waterschappen en gemeenten een gezamenlijke visie ontwikkelen kunnen taken beter op elkaar worden afgestemd.</p> <p>b. Een voorbeeld hiervan is het waterschapsbedrijf Limburg: zij werken samen met de gemeente Venlo op het gebied van heffing en invordering van belastingen (shared services).</p>	<p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>
5.	<p>LAND- EN TUINBOUW</p> <p>Samen met de provincie(s) voert uw waterschap een actief beleid om de land- en tuinbouw in uw gebied te verduurzamen.</p> <p>a) Uw waterschap werkt met de land- en tuinbouwsector samen aan het realiseren van concrete doelstelling m.b.t. het terugdringen van grondwateronttrekking en watervervuiling.</p> <p>b) Uw waterschap werkt samen met de land- en tuinbouwsector aan het verbeteren van het peilbeheer ten behoeve van natuurvriendelijk waterbeheer.</p>	<p>Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het bevorderen van biologische landbouw en/of het stimuleren van zelfvoorzienendheid in watergebruik.</p> <p>a. De land- en tuinbouwsector is een belangrijke watergebruiker en een bron van watervervuiling door bestrijdingsmiddelen en bemesting.</p> <p>b. Van oudsher stond het peilbeheer ten dienste van de land- en tuinbouw. Nu is het streven meer naar ecologisch verantwoord waterbeheer en zelfvoorzienendheid.</p>	<p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p>	<p>4</p> <p>3</p> <p>3</p>
6.	<p>INDUSTRIELE GROOTVERBRUIKERS</p> <p>Uw waterschap heeft in het kader van zijn duurzaamheidsbeleid een specifiek programma en/of formele afspraken gemaakt met 'grootgebruikers' om zijn doelstellingen met betrekking tot duurzaam waterbeheer te realiseren.</p>	<p>Zowel de provincie als waterschappen hebben richting 'grootgebruikers' en 'vervuilers' een vergunningverlenende taak. Sinds de nieuwe Waterwet (2009) is het zelfs meer bij de waterschappen komen te liggen.</p>	<p>Nee/Ja</p>	<p>3</p>

	Vraag	Toelichting	Antwoord	Max Score
	<p>Subvragen (<i>industriële grootverbruikers</i>)</p> <p>a. Uw waterschap voert samen met de provincie(s) een stimuleringsbeleid voor besparing van watergebruik bij grootverbruikers.</p> <p>b. Inzake het terugdringen van vuillast in oppervlakte- en rioolwater heeft uw waterschap in samenwerking met de provincie(s) bindende afspraken gemaakt met de grootste watervervuilers.</p> <p>Uw waterschap stimuleert het verminderen van de vuillast door C2C-initiatieven bij bedrijven en producenten te ondersteunen of te stimuleren.</p>	<p>a. Veel bedrijven hebben een groot watergebruik. Metaalindustrie en bierbrouwerijen zijn daar goede voorbeelden van. Afspraken kunnen deel uit maken van de vergunningverstrekking.</p> <p>b. Bijvoorbeeld als onderdeel van de vergunningverstrekking.</p> <p>c. C2C-filosofie: bij de ontwikkeling van een product wordt rekening gehouden met het feit dat materialen na hun leven in het ene product, nuttig worden ingezet in een ander product. Er ontstaat geen afval. Er komen dus geen restproducten in het afvalwater.</p>	0 0 0 0	3
			0 0 0 0	3
			0 0 0 0	3
7.	<p>BEDRIJVENTERREINEN</p> <p>Uw waterschap speelt een proactieve rol bij de planning, (her)inrichting en het beheer van bedrijventerreinen om zorg te dragen voor duurzaam waterbeheer.</p> <p>a. In de afgelopen periode (4 jaar) heeft uw waterschap zijn stempel weten te drukken op het verduurzamen van bedrijventerreinen.</p>	<p>Dit betekent dat uw waterschap vroegtijdig aanschuift bij planningsprocessen rond de inrichting van bedrijventerreinen.</p> <p>a. Bijvoorbeeld door het verminderen van verhard oppervlak en/of het stimuleren aanleg gescheiden rioolstelsel. Zie voor meer informatie: www.duurzamebedrijventerreinen.nl en www.zuinigopruimte.nl</p>	0 0 0 0	3
			0 0 0 0	3
8.	<p>TOERISME EN RECREATIE</p> <p>In het buitengebied streeft uw waterschap er duidelijk naar dat diverse gebruiksfuncties zoveel mogelijk kunnen worden gecombineerd met natuur en recreatie en voert dit door in zijn peilbesluit.</p> <p>a. Uw waterschap stelt zijn gronden, waterwegen en eigendom (cultureel erfgoed) zoveel mogelijk beschikbaar voor recreatief medegebruik.</p> <p>b. Bij aanpassingen i.v.m. veiligheid – deltaplan wordt specifiek gekeken naar mogelijkheden om extra kansen te creëren voor recreatie en toerisme.</p> <p>c. Samen met de provincie zorgt uw waterschap ervoor dat alle zwemwaterlocaties aan de normen van de Europese Zwemwaterrichtlijn voldoen.</p>	<p>Water is een belangrijk factor voor de Nederlandse toerisme en recreatiesector.</p> <p>a. Bijvoorbeeld voor fiets- en kanoroutes.</p> <p>b. Geen toelichting</p> <p>c. Het is de taak van het waterschap om te toetsen of het water aan het gewenste 'profiel' voldoet.</p>	0 0 0 0	4
			0 0 0 0	3
			0 0 0 0	3
			0 0 0 0	3
SUBTOTAAL				50
	<p>EXTRA</p> <p>Natuurlijk is de vragenlijst niet uitputtend. Doet uw waterschap beduidend meer binnen dit thema? Hieronder wordt ruimte geboden voor voorbeelden die u graag onder de aandacht wilt brengen.</p>			

Vragen: Innovatie

Om ervoor te zorgen dat de toekomstige welvaart gebaseerd zal zijn op een duurzame en concurrerende economie, zal geïnvesteerd moeten worden in kennis en innovatie. Ook daar kan het waterschap een belangrijke rol in spelen.

	Vraag	Toelichting	Antwoord	Max Score
9.	<p>KENNISONTWIKKELING</p> <p>Uw waterschap stimuleert actief duurzame innovaties in het waterbeheer en heeft daarvoor samen met kennisinstututen en het bedrijfsleven een innovatieagenda opgesteld.</p> <p>a. Uw waterschap werkt mee aan meerdere onderzoeksprojecten gerelateerd aan duurzaam waterbeheer en/of voert pilot projecten uit.</p> <p>b. Uw waterschap ondersteunt initiatieven uit het bedrijfsleven en/of maatschappelijk veld ten dienste van duurzaam waterbeheer.</p>	<p>Om de transitie naar een duurzaam waterbeheer te bewerkstelligen.</p> <p>a. Denk hierbij aan projecten die vallen onder het kennisprogramma Deltaproof van Stowa, proeftuinen, etc.</p> <p>b. Bijvoorbeeld door aanmoedigingsprijzen of een competitie uit te schrijven.</p>	<p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p>	<p>4</p> <p>3</p> <p>3</p>
10.	<p>DUURZAME ENERGIEPRODUCTIE</p> <p>Uw waterschap heeft zijn mogelijkheden voor duurzame energieproductie in kaart gebracht en op basis hiervan een beleidsstrategie voor realisatie uitgewerkt.</p> <p>a. Uw waterschap heeft concrete plannen (in de maak) om het geschatte potentieel aan rendabele duurzame energieproductie in de vorm van private-public partnerships te realiseren.</p> <p>b. Uw waterschap heeft een programma (in ontwikkeling) voor groene energieproductie gerelateerd aan de waterzuivering.</p> <p>c. Uw waterschap investeert in minstens één project om de productie van duurzame energie verder van de grond te tillen.</p>	<p>Voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - warmte en elektriciteit door biogas via slibvergisting (voorbeeld energiefabriek) - biomassa van maaisel en strooisel - windkracht - waterkracht (energieopwekking door gemalen en stuwen) - zonne-energie - zoet-zout-gradiënt <p>a. In het kader van de innovatie agenda streeft de overheid met nadruk naar private-public partnerships, zie www.moionederland.nl</p> <p>b. De waterzuivering is binnen de waterschappen de grootste energieverbruiker (ruim 85%).</p> <p>c. Geen toelichting</p>	<p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>Nee/Ja</p> <p>Nee/Ja</p>	<p>4</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>

	Vraag	Toelichting	Antwoord	Max Score
11.	<p>TERUGWINNING GRONDSTOFFEN</p> <p>Uw waterschap heeft verregaande ambities om zijn ecologische voetprint zoveel mogelijk te verkleinen door toe te werken naar gesloten kringlopen (in biosfeer en technosfeer, cradle-to-cradle concept).</p> <p>a. Benutten lokale grondstoffen uit watermilieu: uw waterschap neemt deel in projecten met betrekking tot het terugwinnen van fosfaten.</p> <p>b. Uw waterschap neemt deel in projecten met betrekking tot het (her)gebruiken van organisch restmateriaal zoals maaisel en bagger.</p> <p>c. Uw waterschap heeft een programma specifiek gericht op het verduurzamen van de (water)bouw die verder gaat dan de energieaspecten.</p>	<p>Voor een definitie en uitleg van het concept cradle-to-cradle zie www.duurzaamheid.nl/c2c</p> <p>a. Geen toelichting</p> <p>b. Geen toelichting</p> <p>c. Verduurzaming van (water)bouw richt zich naast energiebesparing op materiaalgebruik (duurzame natuursteen, alternatieven voor tropisch hardhout e.d.) en/of functiegebruik (multifunctionele infrastructuur), of bijvoorbeeld ontwikkeling Transitie Town www.transitiontown.nl.</p>	<p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p>	<p>4</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>
12.	<p>INFRASTRUCTUUR</p> <p>Uw waterschap hanteert duurzaamheid expliciet en structureel als uitgangspunt bij de ontwikkeling van infrastructurele projecten.</p> <p>a. Uw waterschap zet zich in voor het toepassen van steeds meer duurzame technologie bij ontwerp, aanleg en onderhoud van zijn werken/infrastructuur (verhardingen, installaties, etc.).</p> <p>b. Uw waterschap streeft ernaar zijn infrastructuren zoveel mogelijk geschikt te maken voor multifunctioneel ruimtegebruik, bijv. dijken als basis voor windmolens.</p>	<p>In het ontwerpproces, de aanleg én beheer van de infrastructurale projecten wordt duurzaamheid als uitgangspunt genomen.</p> <p>a. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van tools zoals DuBoCalc. Ook kan er gelet worden op een optimale energiebalans en minimale CO₂-uitstoot bij de aanleg. Dit geldt vervolgens ook voor de beheerfase.</p> <p>b. Functies combineren is een van de speerpunten van het innovatieprogramma 'Mooi Nederland'. www.rijksoverheid.nl</p>	<p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p> <p>0 0 0 0</p>	<p>4</p> <p>3</p> <p>3</p>
	SUBTOTAAL			46
	<p>EXTRA</p> <p>Natuurlijk is de vragenlijst niet uitputtend. Bovendien zijn sommige inspanningen, bijvoorbeeld productiemogelijkheden voor duurzame energie, afhankelijk van de geografische ligging. Denk bijvoorbeeld aan het benutten van zoet-zout-gradiënt of van hoogteverschillen.</p> <p>Doet uw waterschap beduidend meer binnen dit thema? Hieronder wordt ruimte geboden voor concrete voorbeelden, tips en commentaar.</p>			

MAXIMUM TOTAALSCORE VRAGENLIJST PROFIT : 49 + 50 + 46 = 145